По конфіскаті другий наклад.

Належытość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 20 (508). Неділя, дня 19. травня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ

За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інститут 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошеннє 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

Один український уряд.

На руїнах царської Росії повстали нові держави: Фінляндія, Естонія, Лотва, Білорусь, Україна, Польща, Ґрузія, Азербейджан і Кавказ, а Румунія побільшилася прилученнєм Бесарабії до румунської держави. Всі ті держави не лиш оборонили свою незалежність, але і скріпили її — за виїмком України, Білоруси, Ґрузії, Азербейджану і Кавказу. Ті пять держав не видержали большевицького напору і стали добичею московського большевизму. Тисячі горожан підбитих країв пішли на чужину і ведуть тяжке життя політичних еміґрантів.

Найтраґічнійща доля України. Вона найскорше проголосила свою державність, була вже за Гетьманщини великодержавою, мала фінанси упорядковані так, що її грошева одиниця „гривна“ своєю вартостю рівналась швайцарському франкови. І от ця держава завдяки російським революціонерам української народности — завдяки Винниченкам — стала насамперід добичею большевиків. Останні уряди України нині на еміґрації т. є. Гетьманський Центр з гетьманом Павлом Скоропадським в Берліні, а Уряд УНР з головним атаманом Лівицьким в Варшаві. В останніх часах обновилась в Празі „Висока Директорія“. Так отже маємо аж три „уряди“.

Всі вони без значіння. І це зовсім зрозуміле. Бо з котрим з тих урядів має говорити закордонний політик? Тому і не треба дивуватись, коли закордонні політики уважають ці уряди самозванчими.

Інакше поступають уряди Ґрузії, Азейберджану і Кавказу. Всі ці поневолені держави мають по одному урядови, а ці уряди ведуть спільну політику в Европі і Америці. І успіх їх політичної пропаґанди вже є і то дуже великий. Минулого тижня принесли часописи отсю телеґраму з Парижа:

„Перебуваючий на еміґрації в Парижі президент народнього ґрузійського уряду Жордан'ям одержав від дипльоматичного представника Ґрузії в Вашинґтоні, Думбадзе, телеґрафічне повідомлення, що комісія справ закордонних сенату Зединених Держав ухвалили на найблизчім засіданню сенату поставити внесок о визнання незалежности Ґрузії, Азербейджану і Кавказу. По ухваленню цего внеску в сенаті, уряд Зединених Держав має акредитувати при уряді Ґрузії свого офіціяльного представника. В політичних колах повища ухвала комісії для справ закордонних є коментована як децидуючий зворот в американській політиці супроти Совітів, бо визнання народніх урядів кавказських республик леґальними урядами є актом скерованим проти большевиків. Рівночасно є це доказом, що політика совітського уряду, котра стремить до управильнення стосунків зі Зединеними Державами і до одержання кредитів для совітського промислу, потерпіла поражку“.

Так отже республики, які тяжко на мапі знайти і які ми привикли уважати „некультурними“ в порівнанню з Україною, умілою політикою своїх представників дуже зближились до відзискання своєї назалежности. Бо прецінь визнає ці уряди найбільша могучість світа, Америка, яка нині кермує також політикою цілої Европи. А кермує нею при помочи нової сили — *господарчої політики.* Не вояки зі своїми ґенеральними штабами, не політики зі своїми нотами і крутарством, але фінансісти зі своїми банками кермують нині політикою світа, а зокрема Европи. І ці американські Морґани і Юнґи творять ту велику силу, проти якої не може устоятись ніяка держава. А якби якась держава розпочала акцію проти американських фінансістів (від котрих залежні є фінанси цілої Европи), то булаби грошево ізольована і збанкротувалаб дуже скоро.

Тому і успіх урядів Ґрузії, Азербейджану і Кавказу дуже великий. Правда, мігби хтось замітити, що великі копальні нафти в Баку (в Азербейджані) грають в тім американськім визнанню дуже важну ролю. Але богацтва України далеко більші від богацтв тих республик. Ще більше заінтересуваласьки Америка Україною, якби ця мала один уряд за кордоном, випосажений відповідним авторітетом і підпертий цілою українською політичною еміґрацією і якби цей уряд вів таку політику, яку ведуть уряди трьох кавказських держав.

На жаль, Українці на еміґрацію принесли з дому то саме лихо, яке повалило Українську Державу: гризню і нездібність до державно-творчого діла. Вони бавляться в „уряди“, міністрів. Видають ґазети, за гроші тих, що підставляли ногу українській державности і для яких Українська Держава завжди буде солею в оці. Треба українській еміґрації вже раз погодитись з фактом, що є лиш один уряд, який високо підніс прапор української державности і який створив майже соборну Українську Державу, бо лишень без земель династії Романовичів, які булиб певно обєднанні з Українською Державою, якби по розвалі Австрії Винниченки не підняли повстання проти своєї держави. Тому одинокий вихід з теперішної безнадійної ситуації еміґраційних урядів, одинокий вихід в соромної ролі, яку відграває уряд, що довів Україну до сьогочасного лиха — є визнання гетьманського уряду. Хай закордонна політика і державницька українська пропаґанда перейде до рук бувшого міністра проф. Дорошенка, який своїм урядованням як міністер закордонних справ Української Держави лишив найкращі картини української закордонної політики.

Як довго це не станеться, українська державність буде лишень мрією, лише на сторінках ґазет, видаваних за гроші тих, які саме Української Держави з мудрим урядом собі не бажають, бо її бояться. Литовці вже прийшли до розуму і не бояться Сметони і Вальдемараса, якого нині цілий литовський нарід боготворить. Не боятись Українцям і Гетьмана і Липинських та Дорошенків; але піддатись під їх провід — хай буде оден авторитетний Український Уряд.

Десятьліття варварства.

По торжествах десятьліття в инших новоутворених державах — дня 10. травня святкувала також Румунія обєднання „румунських земель“. Так урядово називається це свято. Мало воно відбутись при кінці р. 1928, але відложено його аж на місяць травень, 1929 р. бо внутрішні відносини в Румунії не були упорядковані. Румунське правительство та румунські національні орґанізації горячково приготовлялися до цего свята і на ту ціль міністер скарбу асиґнував міліонові фонди, а міністер внутрішних справ висловив „бажання“, щоби і національні меншости взяли участь у цих торжествах, і то у своїх національних одягах і з національними прапорами. В Румунії таке „бажання“ міністра є приказом для

Таким способом взяли участь в тім примусовім святі і Українці, яких силою прилучено до Румунії, а д. 10. травня приказано їм „радуватись“ Румунією. Тому що українські ґазети, які виходять в Румунії, не можуть висловити правдивих почувань українського народу до Румунії, то мусять це зробити ґазети, що не підлягають румунській сіґуранці.

Румуни заняли силою українські землі на Буковині і в Бесарабії. Коли в р. 1918 розвалилась Австрія і буковинські Українці стали творити державність на основі права про самовизначення народів,

Трохи інакше прилучено Бесарабію. А саме, коли Винниченко і Петлюра використали недосвідних Січових Стрільців і їх рухами повалили гетьманську Українську Державу,

В тім краю Румуни воліли під баґнетами вибрати ніби то сойм званий по румунськи „Сфатул Церей“ і цей нанятий сойм ухвалив домагання прилучити Бесарабію до Румунії.

Вміють Румуни нагороджувати своїх наємників.

Одним потягненням пера скасовано весь дорібок українського народу за австрійських часів. Скасовано на університеті катедру української мови й історії, скасовано українські ґімназії і всі народні українські школи в краю.

посунулось так далеко, що українські діти по селах не лиш мусіли вчитись всіх предметів в румунській мові, але навіть молитов і релігії взагалі. Українську мову зовсім прогнано навіть з народних шкіл. До того в цілій Буковині заведено воєнний стан і розпочались страшні часи панування румунської сіґуранци (тайної поліції).

Те саме сталось і в Бесарабії. Що правда, та країна за царських часів не мала національних прав українських, але за те мала бодай економічний добробут. За румунських часів ця країна зубожіла, а голод і нужда винищує населення, особливо безборонне населення українське. Тут замісць російської мови введено до школи і церкви мову румунську. Зле було перед війною в Бесарабії, але без порівнання гірше за панування Румунії. Наші діти в Бесарабії вчились російською мовою, так само як польські діти в Познанщині німецькою мовою. Але будь що будь так мова російська як німецька були мовами великих культурних народів. І от на місце російської мови введено тут мову

якої крім них ніхто не знає, ніхто у світі не потрібує. Так господарять Румуни на українських землях.

Український нарід підіймав повстання проти Румунів, але ні повстання втоплено в морю крови. Тисячі наших людий гниють по тюрмах. І от за це все кажуть Румуни Українцям святкувати 10-ліття обєднання з Румунією. В дійсности є це свято румунського варварства, про яке наші читачі передтим вже читали в нашому часописі.

●●●●

Виховуймо діти і самі вчімся.

Мама привела до школи 6-літнього хлопчика. Вчитель привитав маму, попросив сісти і питає хлопчика, як він зветься. Мати випереджує хлопчика, відповідає за него і при цім розказує, що він в неї одинак, дуже слухняний і такий цікавий, що вона аж боїться, бо кажуть, що такі діти „не ховаються“. Вчитель успокоїв маму, вписав хлопчика в шкільні катальоґи, сказав коли і як хлопчик має ходити до школи, яких для него треба книжок, зшитків, олівця, і розпрощався з мамою, а хлопчика посадив в лавку, між его товаришів.

По скінченню вписів в призначений день і годину зійшлися школярики до школи. Ось-цих маленьких хлопців і дівчат було 26-ро. По молитві діти сіли в лавки. Вчитель переглянув ще раз всіх, сів перед малими на стільці і, щоби якнайскорше дітий пізнати, питає першого хлопчика в лавці: „Як ти називаєшся?“ Хлопчик, саме цей цікавий, відповідає: „Я не називаюся“! Ага, подумав вчитель і ставить хлопчикові те саме питаннє трошки змінене: „Як ти звешся?“ Хлопчик каже: „Я не знаю“! — „Як звеся твій тато?“ Хлопчик каже: „Я не знаю“! — „А твоя мама як звеся? „Я не знаю“! Иньші діти зачали сміятися, а учитель став, мовляв, ні в сих ні в тих, але конче хоче дещо довідатися від хлопчика і питає: „Як твої мама кличуть тата?“ Відповідь коротка: „Старий“. — „Як мама кличуть тебе?“ Хлопчик каже: „Івась“. „Як тато кличуть маму?“ Хлопчик каже: „Стара“. Івасю, говорить вчитель, чи ти нині вже що їв? Відповідь: „Угум“! От і довідався учитель! А не жарт це, а щира правда.

В чеській початковій книжечці, яка попалася була в руки вчителя, відповідав такий 6-літний хлопчик: „Називаюся Карло Черни, мій тато звеся Фердинанд Черни, моя мама звеся Божена Черни. Всі дома і поза домом говоримо по чеськи. Мій тато Чех, моя мама Чешка, а я також Чех. Люблю чеську мову, люблю наш гарний чеський край. Я все і всюди буду Чехом“!

Ся пригода не сходить вчителеві через кілька днів з думки. Єму і смішно і сумно. В неділю по полудні, як господарі і господині зачали сходитися до Читальні, пішов також вчитель. Він привитав присутніх словами: „Слава Ісусу Христу“, сів на стільці, дещо запитав господарів, а господарі його. Потім попросив о голос і розказав свою розмову з хлопчиком, не виявляючи імен батьків.

В Читальні настав веселий настрій і посипалися всілякі дотепи. Правда, воно ніби смішне, веселе але воно й дуже сумне,—каже вчитель. Видко, що батьки, хоч люблять своїх діточок, не вміють, або й не хочуть їх дома навчити найконечнійшого і через це роблять стид собі і своїм дітям. Ось послухайте, як шістьлітній чеський хлопчик на такі самі питання відповідає. І вчитель, витягнувши чеський букварь, перечитав відповіди маленького Чеха. Всім слухачам це дуже подобалося, а оден з них сказав: „Пане вчителю, в нас багато старших так не сказалиби, бо вони ледви знають, як самі звуться, але хто вони і що вони, того вони не знають“. Може бути, що воно й так, але треба злому запобігти, каже вчитель і говорить дальше: Я багато разів видів, як батьки своїх маленьких діточок гуцькають на руках, весело до них всміхаються, голубять і цілують їх. Є багато батьків, котрим здаєся, що вони тоді люблять свою дитинку, як сповняють всі діточі забаги, всі їх химери. Та воно так не є, бо дитину треба любити розумно, щоби ця любов виходила дітям на користь, а родичам на потіху і славу. Дитинку треба вже від найраньшої молодости призвичаювати до точности, до пори: все в оден час годувати, купати, дбати о чистоту і лад коло дитинки. Зі старшими діточками треба розмовляти, треба від них жадати зрозумілих, ясних відповідей і конечно словами, а не киванням голови і такими звуками як: угм, ая, еге і ин. Треба дітям розказувати короткі байочки, казки, співати пісеньки і вимагати, щоби діти це повторяли, бо так вони вчаться говорити і любити свою рідну мову. В кождого чеського хлібороба тай робітника можна видіти в хаті не тільки взірцевий порядок, але й шафу з книжками, а на столі одну або й дві ґазети. Не дивож, що в них добробут, достатки і діти їх розумні. І старші діти, парібки і дівчата, не повинні лишатися без опіки, нагляду батьків. Кождий їх крок треба мати на очах. Вони повинні радо, без спротиву сповняти обдумані прикази родичів. Ви батьки і мамусі знайте, що діти — це фотоґрафи — а їх мізки це фотоґрафічні плити, на яких відбиваються не тільки гарні, але й бридкі образки. Треба дбати, щоби ці фотоґрафи не мали нагоди збирати бридких образків. В хаті, де є малі і старші діти, повинно бути, як в святині. Діти не повинні там чути сварки, лайки, проклонів а навпаки — повинні видіти любов, згоду, єдність, послух, лад і порядок. Що скаже батько, хай мати цего не відкликує, не перечить, а що скаже мати, хай також буде святе. Обоє хай між собою порадяться, порозуміються, як і що для своїх діточок зарядити, придбати, як їх повести, щоби це вийшло на потіху батьків, а для дітий на їхнє здоровля і щастя.

Не ці батьки добрі, що сповняють забаганки своїх дітий, а ці, котрі вчать діточок послуху, точності в виконуванню кождої праці фізичної, чи духової. З малечку треба приучувати діточок, що праця конче потрібна, що без праці нічого в світі нема.

І батьки, які хочуть, щоби їх сини і донечки були добрі, мусять дбати про своє здоровля, у всім мусять бути точні, справедливі, спокійні, згідливі між собою і своїми сусідами, для всіх услужні, ввічливі, але не вільно їм бути рабами — підлизами, хамами. Страшний гріх і злочин поповняють батьки зглядом своїх діточок, синів і донечок, коли вони в присутності своїх дітий заводять між собою сварню, лайку і, хай Господь хоронить, бійку або пиятику. Ніхто не присвоює собі так скоро злих норовів, ніхто так скоро не пізнає добрих і злих прикмет людини, як малі діти! Перед їх дитячими, природними спостереженнями нічо не скриєся, а знане воно всім, що злі норови найрадше присвоюють собі невинні діти. Горе батькам, котрі забуваються! „Люби Бога цілим серцем, всею своєю душею, а ближнього свого як самого себе“! Таку науки голосив Найвищий Вчитель, Ісус Христос. І щасливі ці люди, які цю заповідь сповняють. „Без Бога ані до порога“, каже й наша приказка. Де нема Бога, там нема любви; там звірі, дикуни! Там діти нещасливі! Треба вчити діток пошанівку для родичів, для старших, треба щоби діти були для всіх ввічливі, услужні, веселі, милоседні для людий, для кождого сотворіння, але не вчити дітий рабства: цілування леда кого будь в руку, бо це хамство і для того, котрий цілує і для того котрий дається цілувати. Навчити діток кланятися і ґречно поздоровляти словами. У нас завівся звичай подавання руки на привитання, та тут треба знати, що тільки рівний рівному може подати руку, а всі молодші чекають доки старший не подасть руки. Гостий витає подякуванням руки господар, а не гість господаря. В присутности нашого батька, що був також селянином, не вільно нам було курити папіроски, не вільно було без батькового дозволу йти на забаву, на музику не тільки до чужих, але й до своїх близьких кревних. Треба любити свій стан, треба его шанувати, не погоржувати ним, бо цей хліборобський стан належить до найстарших і до найгарнійших. Там, де зачалося хліборобство, зачалася культура. Стан хліборобський був і є основою, підвалиною добробуту всіх народів, всіх держав, всього людства! В цілім світі цей стан шанують, поважають! Скотиною, бидлом був хлібороб тільки в буйної, розпустної, пажерливої польської шляхти, що незнала ні Бога, ні людий, а знала легке, веселе, гуляще життя. Треба вчитися, бо каже Аддізен англійський вчений: „На світі є лиха цариця, страшнійша від усіх тиранів світа. Вона робить народи невольниками, держить їх в чорній пітьмі і недозваляє їм зробити ні одного кроку вперед! Ця цариця звеся неграмотність“. Ту царицю всі народи, повинні проганяти, бо там, де вона щезла, зацвив добробут, пропало хамське рабство!

Їдучи одного разу з лікарем, запитав лікар: „Що це за збіже“? Овес, кажу. „А чи то штука бути господарем“? — питає дальше лікар. Пане докторе, кажу, це така велика штука, як бути добрим лікарем. Правда, каже, лікар, я не подумав, коли ставляв це питання. Господар повинен бути високопросвічений, він повинен знати: ботаніку (наука о рослинах), мінеральоґію, зоольоґію (наука о звірятах), ґеольоґію (складники землі), фізику, хемію і багато инших наук, без чого він буде несвідомим робітником, а не може бути поступовим господарем. Вселюдні школи вчать его тільки початків грамотности, а дальше він повинен сам читати, вчитися в него повинна бути шафа повна господарських книжок, господар-

ська ґазета, тоді він і єго діти довгими зимовими вечерами, в неділі і свята будуть мати гарне заняття. Їх діти будуть статочними, розумними, а не буйними свавільниками. Стан хліборобський буде високопочитаний, шанований і розцвитеся добробут не тільки єго власний, але усьої держави, усьої нації.

В десятьох заповідях кажеся: „Шануй родичів своїх, щоби тобі на землі добре поводилося“. А ви, тату і мамо, памятайте, що тільки добре виховані діти вміють своїх батьків любити, слухати й шанувати. Не шанують діти батьків, як батьки їх зле виховали. „Яка вода, такий млин; який батько, такий син“ — каже наша приповідка. Уважайте-ж на свої діти, вчіть їх самі, в школу посилайте не тільки в вселюднусільську, але й в вищі школи не на те, щоби з них зробити пана, а на те, щоби вони стали розумними, свідомими господарями, а тоді стан хліборобський не буде погорджуваний, але навпаки — буде високо цінений, розвинеться добробут, засяне сонце і в наше віконце. Щезне тьма, пропаде рабство, не буде партій, не буде хамів, котрі розєднують нарід, а буде люба згода, єдність і правда! Тоді на приказ хлібороба щезнуть односторонні закони, щезнуть гармати, трійні ґази, бомби, ґранати, шрапнелі, а ті міліярди гроший, що пожирає хамська збруя, підуть на поміч хліборобству, на рільничі машини, штучні погної, для улекшення праці, на вигідні мешкання, для добробуту, здоровля і щастя всього людства! Ніхто тоді не буде мати смілости видирати від хлібороба єго прадідівської землі.

Американський, на ввесь світ славний винахідник, Едівон, казав, що на світі буде тоді добре, як машини будуть виконувати кожду працю, а я сказавби: На світі буде добре, як щезне ця злюща цариця-тьма, як просвіта стане панею в найбіднійшій родині, як нарід буде знати хто він і що він, як любов Бога і до всього свого рідного стане святою, як пропадуть хами-гнобителі, як не буде гноблених. Хінська приказка говорить: „Тоді буде добре, як до церкви і до школи будуть муровані гостинці, а до коршми і судів заростуть стежки хабазями“. А атенський мудрець і законодавець Солон, який жив на кілька століть перед Ісусом Христом, каже в своїх законах: „Тільки ті батьки є управнені на старість до удержання від своїх дітий, які придбали своїм діттям потрібну освіту“. Вчітьже, виховуйте своїх діточок, „бо для них призначене земське і небесне царство“, як вчив Ісус Христос, а це царство може дати тільки просвіта і ще раз просвіта! Нуж вперед і вперед і вперед! А ви діти, хлопці і дівчата, памятайте, що тільки тоді будете щасливі, як будете мати Бога в серці, як будете шанувати своїх батьків, старших і будете пильно вчитися і працювати.

Вчіться, щоб ви знали хто ви і що ви, щоб над вами чужинці не збиткувалися!! — *Г. Метельський.*

Дописи.

Судова Вишня, пов. Мостиска. В неділю дня 31. березня с. р. відбулося заходом місцевої Читальні ювілейне Свято Просвіти з програмою, в склад котрої увійшли хорові пісні, деклямації і реферат про значіння Свята. Свято відкрив голова місцевої Філії Всеч. о. Василь Полянський, а реферат виголосив п. Василь Шот. Свято відбулось завдяки зорґанізованому хорові під проводом диріґента п. Василя Баштика. З осібна належиться подяка членам хору за те, що не жаліли труду й спішили радо на проби, щоби гідно відсвяткувати 60-літний ювілей „Просвіти“. Свято закінчено відспіванням національного гимну. Це свято було перше в повіті. За приміром нашої Читальні, слід піти й иншим культурно-освітним Тов. в повіті. На Святі явилась сама молодь, без старшого громадянства, котрому пора збудитись з просоння й взятись до спільної праці з молодіжю на народній ниві!

Сорока, пов. Скалат. В москвофільській „Землі і Волі“ якийсь „Всезнайко“ накинувся злобно на нашого пароха о. Н. Цегельського, повиписувавши всякі брехні. Отже неправдою є, що о. Цегельський приїхав до Сороки дуже бідним, а тут вже доробився, бо привіз з собою богато річей на що потребував осібного ваґона. Не держить він три наймички і дві безроги, (гарне порівнаннє) а тільки одну наймичку, а безроги жадної. Підлогу в парохіяльнім домі конечно треба було вставити, а стіни також мусілось відновити, бо вже таки булоб ганьбою для цілого села, якби священник мусів в такім домі мешкати. Наложену конкуренцію люди теж радо складали. Не зложило її лиш кількох чухраїв, яких уважають москвофілами. Не є вони з переконання москвофілами, але скупарями, а скупарство наказує їм належати там, де не треба нічого давати. Так і тут, відмовляються вони від зложення конкуренції зі скупарства а раді що москвофільська партія попирає їх. Не старші „братчики забрали грошей церковних 900 золотих“, а комітет церковний згодився випозичити на якийсь час. Головною цілю всезнайка і його однодумців посіяти незгоду між людьми а священиком, щоб з того користати. Та дарма, люди не дадуть себе звести на бездоріжа. Всі добре бачать, що чухраї неправдивою дорогою йдуть, всі вони збочили і залізли в багно і ще других хотять тянути за собою. В тій цілі на ріжні способи закидають вудку, щоб на неї зловити когось і притягнути до себе. Та дарма — на ту вудку ніхто з чесних людий не дасться піймати. Ви всезнайку з вашими однодумцями лізьте далі в багно і сидіть собі там, як вам в нім так солодко, а других не тягніть, бо нарід вже тепер є настільки свідомий, що вміє розріжнити багно від твердого ґрунту і не піде в те багно, в котрім ви думаєте погибати і певно загинете в нім.

Рікшичі, пов. Перемишль. В ч. 9. „Укр. Гол.“ появилася допись б. голови читальні п. Дм. Олеша, в котрій є дещо правди, але п. голова ще всего не написав, отже я дещо додам. Правдою є, що читальня від початку основання т. є від р. 1926, не відсвяткувала ще одного свята „Просвіти“ і як пише п. голова, що „найшлибся люди але охоти в них нема“, але в кого саме? Чи п. голова згадував коли в читальни про свято? Пише п. голова що „на засіданню Виділу справу ухвалять, але зробити нема кому“. А чи було коли яке засідання Виділу? Пише п. голова, що молодіж замість піти до читальні, то волочиться по хатах, а я скажу на це, що молодіж горнеться до читальні, але, на жаль там нема ні книжки ні ґазети, бо книжки десь є на „переховку“ в якійсь хаті тому, що читальня не має шафки на книжки, хоч робиться шафку вже третий рік, то не знати кілько літ ще прийдеться ждати до укінчення цеї шафи. А ґазети нема в читальні тому бо п. голова бере ґазету до дому і звідси ґазета вже не вертає, а п. голова сказав був на Загальних зборах читальні, що хтось бере чи краде ґазету, — а хто саме? На початку основання читальні в р. 1926. купила читальня у „Філії Просвіти“ в Перемишлі щось до 40 книжок і до дня нинішного більше не купує, хотяй і гроші були. Передплачує читальня „Український Голос“ але аж тоді заплатить чвертрічну передплату, як Редакція задержить висилку ґазети. Одного разу така доля стрінула тому нашу мізерну бібліотеку, що смішно про це писати, а саме: Одної ночі закрався якийсь драбуга до хати, де містилася читальня і вкрав пачку з книжками, утік з нею до поблизького ліса і там розбив пачку, а книжки розкинув по земли, другого дня рано власник хати ходив збирати книжки до ліса, від тоді бракує книжок. Як булиб книжки в шафі, то певно шафи з книжками бувби не вкрав ніхто. Пише п. голова, що замість піти до читальні то волочаться по хатах, то саме відноситься до него, бо замість піти до читальні, то він сидить в Вольфа, бо там трапиться який мокрий „колеґа“. Правда що п. голова ходив до читальні майже кождого вечера, як була читальня в домі, де продавалося пиво, але не читати він ішов, ішов за мокрими „колеґами“, а ще як справили музику то був його „рай“, як він пише. А тепер читальню перенесено до иньшої хати, то п. голова і раз на місяць не покажеся в ній. Пише п. голова, що карти вже „рай“, але хто саме грає в карти з членів читальнії? Ніхто иньший лише „колеґа“ п. голови, отже він не хотів назвати по імени свого „колеґі“ то приписує цей „рай“ всім. Отже так мається наша читальня, а хто тому винен? Якщо це правда, що від голови риба смердить, то те саме і тут. — *Свій.*

З Польщі і про Польщу.

Польща знов має сензацію. Минулого тижня марш. Пілсудський усунув зі служби ґенерала Мінкевича, команданта Корпусу Охорони Погранича. Ця димісія наступила нагло і несподівано. Дня 8. травня закликав марш Пілсудський ґенерала Мінковича до себе і тут сказав йому, що увільняє його від служби. Рівночасно на приказ Пілсудського кілька вищих офіцерів прийшло до канцелярії ґен. Мінкевича і тут опечатали його бюрко, листи і папері. Ця подія викликала велике здивовання, тим більше, що ніхто не знає, за що усунено ґенерала і то в такий спосіб. (А додати треба, що ґен. Мінкевич був приятелем Пілсудського віддавна і разом з ним належав до боєвої орґанізації польської партії соціялістичної). Того самого дня марш. Пілсудський написав письмо до премієра Світальського, в якім пояснює, чому в такий спосіб усунув Мінкевича. Це сталось длятого, що в Польщі люди, які займають високі становища, коли бувають усунені від служби, забирають зі собою ріжні папері і листи. Цей звичай не тільки є дуже розповсюднений, але доводить до цілковитої затрати державницької етики. При того рода етиці держава виглядає, як публичний дім і то банкротуючий, з котрого кождий виносить, що хоче і скриває. Як примір наводить Пілсудський, що як він покинув становище начальника держави в р. 1923, то уряди, які мали владу по нім, *порозкрадали папері Пілсудського, його підписи — ба, навіть розкрадали приватну власність Пілсудського.* — Цей лист зараз викликав бурю в тих ґазетах, які є противниками пілсудчиків. Але видко, що марш. Пілсудський має в руках незбиті докази, коли робить попереднім міністрам такі тяжкі закиди, як крадіжи і фалшівництва. Це вже другий раз Пілсудський так остро осуджує попередні уряди, бо недавно закидав він військовим міністрам, що вони крали державні гроші і пропивали з дівками. Правда, ґен. Шептицький, який був тоді військовим міністром грозив, що разом з иншими ґенералами буде боронитись перед судом проти тих тяжких закидів, але вже третий місяць минає а бувші військові міністри мовчать. Видко, що Пілсудський має в руках певні докази вини попередних міністрів. Нема що казати — Пілсудський остро смагає бичем своїх попередників.

Що чувати в світі?

Союз Народів, як відомо, скликав до Женеви конференцію для розброєння світа. Але наради єї дотепер не дали ніяких вислідів. Замітний є проєкт Німеччини, яка зажадала, щоб конференція заборонила на будуче уживати в війні отруйних ґазів, бо ґазова війна — це найстрашнійший спосіб боротьби людини з людиною. Зажадали одначе Німці, щоб в першу чергу „відґазувалася“ Польща, а тоді й вони підуть слідом за нею. Польські часописи піднесли крик: Ми — мовляв — найспокійніщий народ, ми чужого не хочемо, Німці є розбишаки отже Польща мусить боронитися. Як так, то конференція в Женеві не посуне справи розброєння вперід. Тай не може прийти до розброєння так довго, як довго оден народ буде поневолювати другий народ. Можуть розброїтися тільки вільні народи.

Большевики скликали недавно 16. конференцію комуністичної партії, щоби не допустити до розколення її на дві. Як можна було передбачити закінчилася вона побідою Сталіна і його противники Бухарін і Томський будуть мусіли покинути свої високі дотерішні становища в партії, а як ні — то Сталін сам поусуває їх так, як зробив це вже з Риковим. Одночас з побідою Сталіна почалася скрізь по цілій большевії чистка комуністичної партії від „нальоту“ а всіх підозрілих та не дуже певних „товаришів“ висилає Сталін у найдальші закутини большевицької імперії, щоб там мали вони менше поле до попису та не могли йому шкодити. Сталін сподіється, що маючи за собою однозгідну партію, поборе всю дотеперішну біду в большевії і навіть вже уложив собі плян пятилітної діяльности, по якому думає оздоровити нещасну, здіділу і хору большевицьку державу. Коли читати той плян, то він дуже гарний і от пр. по ньому за пять літ розвій промислу мавби зросту о 125 %, вуглева продукція малаб підскочити з 40 міліонів на 75 міл. тон, хліборобство малоб замість цього річних 200 міліонів дати 525 міл. рублів доходу, ба навіть платня робітникам малаб бути підвищена о половину дотеперішної. Після того пляну кошти продуції (а вони в большевиків найвищі у світі) повиніб ще в тім році упасти на 70 %. Та плян пляном а дійсність показує инакше, бо зараз після ухвали цего пляну занотували часописи подорожіння цих коштів о нових 14%. Отже сумні вигляди. Навіть „Пролетарскка Правда“ сумно задивляється на той плян та підчеркує, що його перевести майже неможливо з огляду на розпущення та зледачілість большевицького робітника. Часопись та каже, що минулого року 30 міліонів днів робучих пропало через те, що робітники вишукували собі ріжні притоки, аби не бути при праці і потішає себе і своїх тільки тим, що ось то в „буржуйській“ Европі нема єдности, що конференція репараційна до нічого не доводить та що анґлійські вибори примусять Анґлію зичливо дивитися на большевиків. Що це все має спільного з пятилітним пляном — це хиба „Прол. Правді“ відомо. — Великодний тиждень та Великдень дали притоку большевикам задуматися знов над тим, що робити з вірою, якої вперто тримається український народ і яку вигубити мимо тількох літ боротьби не пощастило. Большевицькі часописи звайкотіли, заґавтували і створили один фронт: Геть з Великоднем! Перід в противеликоднійкомпанії вели жиди а ми обмежимося до повторення тільки полосу „Пролетарської Правди“ ч. 100, у якій написав статю проти Великодня якийсь Мардерштайн (селянин—правда?!) Отой большевицький Соломон пише таке: „Недостатня врожайність наших засівів зясовується релігійними забобонами нашого селянина. Релігія — заклятий ворог науки. Релігійні забобони перешкаджають поширенню наукових знаннів серед широких кіл селянства. Піп — ворог науки, ворог аґронома, ветирана, лікаря. Бо тільки комунізм забезпечить господарсво від стихійних лих!“ Такі і тим подібні дурниці виписує той Мардохай жидівський та жалується, що в большевії „50 тисяч церков і 250 тисяч попів а сельбуд 25 тисяч“. І той жидюк, якому аж хочеться плюнути в пику (бо свою мацу певно їв) подає такі ради для поборювання Великодня:

Через це боротьба з релігійними великодними традиціями в побуті набирає першорядної ваги в противеликодній кампанії.—Найрадикальнішим способом покласти край великодному побутові моглаб бути аґітація за те, щоб перенести великодні дні відпочинку на дні революційних свят. Проте досвід показує, що ми ще не доросли до такої можливости. — Великодні дні (4, 5, 6 травня) йдуть майже безпосе-

---

Др. Степан Дмоховський.

Культурно-національне свято в Перемишлі.

В дні 26. мая ц. р. святкуватиме Перемищина урочистим обходом-концертом столітний ювілей заложення першого хору епископом Снігурським в Перемишлі при катедральнім храмі — а першого і в цілій Галичині.

. . . В часах, де особливо наші сусіди святкують вже навіть дво- і трилітні ювілеї — наш столітний заслуговує певно на особлившу увагу.

— о —

Перемишль є по Львові одним з цих центрів, де доконалось найбільше починів — багато зродилось тут думок та ініціятиви — неодна визначна людина вийшла з Перемишля.

Може ці слова викличуть іронічну усмішку — мовляв — от льокальний патріотизм. Та не місце тут оправдуватись — це зробить за мене майбутня моноґрафія Перемишля.

— о —

Ствердити одначе не трудно, що Перемишль має якісь особливі питомі йому тільки прикмети, прикмети окраїнного міста. А життя на окраїнах є зовсім своєрідне. Воно витворює типи, характери, вдачу. Тут вже психіка полевої застависторожі, яка що дня зміцнює та виправляє окопи.

А з високих берегів срібнолентого бачимо кожного дня, як бють ворожі филі о беріг, зрадливо підливаючи то нагально рвучи. Це вироблює дивну вразливість, чуйність, сталить і гартує.

І цій психіці завдячує Перемишль одні з найкращих інституцій-установ в краю, які зовигнені зістали власними силами, без помочі краю.

І заложення першого хору — сто літ тому — не з инших певно психічних побудників випливало.

— о —

Епископ Снігурський, будучи сотрудником а відтак парохом церкви св. Варвари у Відни, бачив наглядно користи пливучі з гарного церковного хору. А був тоді при церкві Варвари чудовий хор, який тішився такою славою у Відни, що на більші свята зїздились до церкви представники найвищої аристократії, архикнязі, визначні артисти, щоб любуватись величю та красою нашого обряду.

Обнявши перемиське епископство, забрався еп. Снігурський до живої праці над піднесенням занепавшої безділлям давних епископів дієцезії.

Бистрим розумом оцінив Він вагу перемиської дієцезії, як окраїнної, нараженої на ворожі впливи. Тому першою Його журбою було піднесення стану духовного на вищий уровень культурний та привернення нашому обрядові його давного блеску і могучости. Дивлячись далеко в будуччину, передчув Він неодну небезпеку для цих підчинених собі земель — і тому мовби предтеча Тараса — на сторожі їх — поставив Пісню.

Такі от були причини заложення першого на Галицькій Волости хору в Перемишлі.

Цікаві були початки розвитку цього хору. Не маючи до розпорядимости рутинованого діріґента спровадив еп. Снігурський з Чехії талановитого музика, знаного А. Ганкого, якому платив високу на тодішні часи платню 400 ринських річно. З початку навіть і служба епископська обовязана була брати участь в науці хорового співу. Еп. Снігурський був дуже гостинний, живої, ласкавої вдачі.

Дуже часто запрошував до себе на чайні вечери священників та перемиських громадян і тоді при товариській гутірці виступав повний хор зі своїми продукціями.

Та кожний початок не легкий. Деякі гості висказувались видно досить критично про артистичні досягнення цього хору, коли в записках знаходимо зворушаючий висказ одного з крилошах *„най ся тое пініе витирае, з часом оно буде чисте і миле“.*

І справді по пару роках хор зріс так на чисельности та станув так високо, що оказалась потреба розділити його на два ступені: один ниший, підготовчий курс обняв новоспроваджений другий діріґент Вінкентій Серсави а вищий провадив сам Ганке. Що хор мусів стояти не на аби якім уровені свідчить про це пр. участь в нім дочки тодішнього старости та дочок військового команданта. Хор співав пісні нетільки церковні але і світські укладу Ганкого та инших сучасних композиторів.

На удержання цього хору призначив еп. Снігурський село Новосілки.

Довгі, довгі літа утішав церковний хор серця вірних Перемишлян. Останні відблески його слави памятає добре автор цих стрічок з Великих Пятниць, де виконувані Псальми стягали безліч вірних. Особливо любувались ними чужинці — а офіцерство австрійське, прибуваючи все масово в парадних, блискучих уніформах, надавало цим концертам духовним якоїсь урочистої поваги.

В останніх десятиліттях хор церковний занепав.

— о —

Сто літ проминуло над нашим народом від цих днів, коли жив і ділав еп. Снігурський.

Багато, багато за цей час змінилось у нас.

Учасники цього першого хору розійшлись по цілий Галичині. І всюди вони понесли любов і пошану до рідної пісні і рідної церкви. І повстали Бояни, повстали навіть по селах славні хори — багато учнів цього першого хору творило, компонувало, збогачуючи нашу музичну скарбницю. По сто літах бачимо тепер в кожній майже церкві, читальні зорґанізований хор. Це все з посіву отсього першого хору.

— о —

Сто літ пронеслось над нашим народом.

І в піснях, які він за весь цей час творив і складав, можемо прослідити його історію, його життя буття. Керавились наші діди — незнані Івани — на полях Італії, Кенігґрецу і складав тоді поет пісню-поему й „Рекрутку“, що з дитятком виглядаючи з вершків гір, тужила не знаючи, що муж упав в бою — ген аж там під Мадженти мурами.

А кільки і де не падали наші Івани — а славу сусід взяв,...

Прийшла весна народів, розривались иншим груди подихом свободи.

Та у нас минула вона без виднійшого впливу. Ми тоді ще співали „Мир вам браття всім приносим“ та заспокоювали, що „не чужого ми бажаєм“, хиляючи рабські спини Рутенців.

. . . . . .

Та вдарив грім — і зайнялась жахлива світова пожежа. — яка і нас сонних розбудила.

І зродилась горда пісня Орлів-Стрільців, що на молодих своїх крилах хотіли піднести червону калину. А хоч не вдалось — то завзяття зродило не зневіру — а повну надії — погрози пісню

„вернуться ще тії, Стрільці Січовії задрожить тоді.....

Якжеж благословити ці воскресні пісні, що збудили душу закованих рабів і стали щоденним ліком зболілих сердець? Якіж пісні зродить майбутня грядуча буря?

Чи знов збудять нас в огні окрадених?

— о —

Здавалосьби: маловажна подія— заложення хору.

Та на фільмі Минулого бачимо велики наслідки.

Тому і Свято нашого Ювілею на цим тлі набирає особлившої ваги.

Дитина цього першого хору — „Перемиський Боян“ — горячково лаштує неабиякий співацький Фестіваль.

При співучасти Львівського і Стрийського Бояна, під батутою найкращих наших діріґентів, почуєте нашу Пісню від зарання, від сучасних першому хорові композиторів аж далі в історичнім розвитку до останніх днів нової, модерної пісні.

— о —

Тож просимо на це Велике Свято Всіх любителів нашої славної Пісні. Прибувайте на день 26. мая Всі, і Ви з „Великої“ і Ви з Галицької Волости —

Просимо — гостям раді!

Дня 26 мая ц. р. *в 100 літні роковини першого перемиського хору* відбудеться *Концерт-фестіваль* Перемиського, Львівського і Стрийського Бояна в салі Народнього Дому в Перемишлі.

редньо за першотравневими, отже цього року ми матимемо цілих 6 днів відпочинку. Цей час треба використати з найбільшим ефектом, для боротьби з релігійним віруванням. Цей тиждень треба зробити тижнем боротьби з релігією. — Величезну ролю в проведенні цього тижня культури можуть відограти видовищні підприємства. Дні 2, 5 й 6 травня треба оголосити днями, що їх робітники мистецтв присвячують антирелігійній пропаґанді. У ці дні повинні працювати всі видовищні підприємства: театри, кіна, цирки, концертові установи. Треба 4, 5, й 6 травня дозволити безплатно одвідувати музеї й виставки, широко опублікувавши про це в ґазетах, мобілізувати наукових співробітників музеїв, щоб використати в ці дні також екскурсії. Треба використати в ці дні усі вуличні видовища — карнавали, виступи циркових артистів, гулянки на воді, в садках тощо. — Розвиваючу противеликодну кампанію, треба розпочати підсилену боротьбу з великодним випиванням, пасками, яйцями, тощо. — Проти тих, хто бере участь у святній пятиці, треба мобілізувати громадську думку партії, взяти це на увагу підчас чистки партії“.

Своєю дорогою, що кличі жидівських помийників нічого нашому традиційному святі, яке віки з нами перебуло і перебуде і є прообразом і нашого Воскресення зпід жидівської кормиги, не зробили і люди святкували його як що року. Ба — хто зна, як і з робітникам було, бо 100 число „Пр. Правди“ вийшло 1. мая а 101 аж 8 мая на злість усяким Мардерштайнам...

Німецька столиця, Берлін, переживала недавно криваві дні. Через три дні, т. є. 1, 2 і 3 мая виглядали два берлінські передмістя, як воєнні табори: по вулицях були барикади і дротяні перепони, а по місті їздили панцирні авта, рефлектори й самоходи з скорострілами. Усі три дні тривала гаряча, густа стрілянина. Був це бунт німецьких комуністів. Вони використали робітниче свято 1. мая і вже кілька тижнів перед тим комуністичні часописи накликували всіх своїх прихильників до боротьби, а відозва, видана центр. комітетом німецької компартії починалася від слів: „Будуть падати трупи в день 1. мая“. Як звичайно — в кільканайцятьох місцях Берліна скликали комуністи в той день віча і пробували робити демонстрації. Поліція кинулася демонстрантів розганяти, а тоді посипалися на неї каміння, цегла, поліна і стріли. Очивидно, в таких обставинах поліція також мусіла стріляти і з обох сторін почалася пальба, яка скінчилася тим, що поліція розігнала комуністів і всяку сволоч, що йшла з ними, а на вулицях зістало богато ранених та чотирох трупів. Але комуністи на другий день зібрали ще більше людий і коли поліція знов почала їх розганяти, то комуністи стали стріляти з вікон, з дахів, з коминів та брам камениць, а по вулицях ставили барикади. Рівночасно великі товпи кинулися рабувати склепи та маґазини. Поліція витягнула панцирки, машинові кріси та рефлектори і в бійках, що тривали пізно в ніч, уживала навіть ручних ґранатів. На протязі кількох годин поліція пообсаджувала усі балькони скорострілами, а дахи постерунками. Рівночасно проголошено стан воєнний — заборонено від години 9 вечером до год. 4 рано ходити по вулицях, світити світла, стояти в брамах, отвирати вікна і т. д. Кождого, що не слухавби тих приписів — поліція мала право застрілити. Того самого дня вечером уладили на засіданню ради громадської Берліна та в райхстаґу (соймі) комуністичні радні і посли демонстрації, домагаючись, щоб уряд карав поліціянтів, які боронили ладу і життя людий. І хоча 2-ий май знов скінчився невдачею та 10 трупами і раненими — то ще й на третій день комуністи уладили стрілянину. Аж четвертого дня настав спокій. Усіх забитих є разом 19, тяжко ранених 110, а кількасот легко ранених. Внаслідок того бунту, пруський уряд розвязав всі комуністичні орґанізації.

В Франції ще не прогомонів процес проти вбійника прокуратора Фашо, який засудив альзацьких автономістів — а вже знов новий вчинок, одного Француза, Дюмсеа, затривожив усю Францію. Дюмсе оголосив в одній часописи, що альзацький автономічний рух підтримують Німці грішми і що він сам ці фонди пачкував та побирав. Але кажуть, що Дюмсе є провокатором і навмисне виступив, щоб Французи мали притоку переслідувати альзатських самостійників. Тимчасом Альзатці бажають автономії без помочи чи підмови Німеччини і борються вони завзято о те, щоб їх маленька країна (всього кілька повітів) мала свою самоуправу.

Парижська конференція репараційна ще радить, але до згоди ледво чи прийде, бо тепер повстала сварка також між самими спільниками (аліянтами), які мають ділитися німецькою контрибуцією. Як ми вже писали, д. 14. квітня зажадали аліянти (Франція, Анґлія, Бельґія і Італія) від Німеччини 40 міліярдів контрибуції, які опроцентовані на $5^1/_2\%$ мали бути сплачені в 37 ратах по 1800 до 2450 міліонів, опісля в протягу 21 літ по 1700 міліонів, а остання рата мала виносити 900 міліонів. На це відповіла Німеччина, що може заплатити тільки 37 рат річних по 1650 міліонів, а коли аліянти хотять більше, то нехай змінять теперішні східні границі Німеччини, щоби Німці мали з чого платити. Як звісно, конференція майже розбилася тоді. Щойно американський фінансіст Юнґ став годити Німеччину з Анґлійцями. Він пішов серединою і пропонує, щоби Німеччина підступила дещо, а аліянти знижили свої домагання — і усталив річну рату Німеччини на 2050 міліонів. Але тепер вибух спір між аліянтами, бо Юнґ обнижив претенсії Анґлії з 33 міліярдів на 650 міліонів. Та не конець. Також Франція замісць 50 міліярдів має дістати лишень $43^1/_2$ міліярда. Анґлія наробила крику і домагається, щоби всім обнижувано процентово, т. є. кому більше належиться, то нехай більше опустить, а кому менше — нехай йому менше обтягнуть. Німці руки затирають з радости, що їм удалось через Юнґа кинути кістку незгоди між аліянтів і чекають... А треба знати, що ту контрибуцію що року майже обнижують. В р. 1919 визначили їм контрибуцію без означення числа, мовляв — будете платити кілько треба, але не менше як 130 міліярдів. Тепер ту суму перекроєно на половину. За десять літ хто знає, що буде. Тимбільше, що в Анґлії Льойд Джордж (партія ліберальна) і Мекдональд (партія робітнича) кажуть, що як прийдуть до влади, то контрибуцію майже знесуть, бо кожда держава завинила і хай тепер за це покутує сама — себто кожда нехай воєнні шкоди сама поносить.

Австрія має вже нове міністерство Штрерувіца, на яке згодилися всі партії. Воно зачало урядування а у першій своїй промові канцлер (премієр) Штрерувіц похвалив дотеперішну політику та віддав честь бувшому премієрови о. Зайплеви та виявив пляни, своєї діяльности. Приобіцяв він селянам, що буде старатись о їх добробут, далі заявив, що розпічне будову нових домів, які уреґулюють пекучу справу оплати за комірне а врешті зазначив, що треба єднатися з Німеччиною і в торговельних і в політичних справах. Одночасно майже з тою заявою нового премієра оголосив оден з визначних політиків Австрії (з христ.-сусп. табору), др. Матая, цікаву заяву в часописи „Вінер журналь“, яку уважають програмою христ.-сусп. партії і яка також наробила богато шуму в Австрії. В ній висловив він загальну під сучасну пору думку в Европі, що парляментаризм доживає своїх останних хвиль і що у слід за Італією, яка зовсім погребала перестарілий парляментаризм, та Югославією, яка обходиться без парляменту, тепер прийшла черга і на Австрію позбутися парляменту, який в державу вносить тільки заколот та розгардіяш. Др. Матая доказує, що Австрія моглаб розвиватися дуже добре, якби сойм розігнала а уряд оперся о націоналістичну „Гаймверу“. Цей голос уважають голосом більшости Австрійців. Партійна незгода та заїлість довели в тій країні до того, що через кілька тижнів в Австрії не було можна було утворити міністерства. На такім безладдю терпить держава.

В литовській столиці, Ковні, злочинці виконали замах на литовського премієра Вальдемараса. Коли Вальдемарас зі своєю жінкою, вихованцем і двома офіцерами-адютантами в великодний понеділок приїхав до театру і злізав з коляси, злочинці стрілили шість разів і убили на місці обох офіцерів, а вихованця премієра тяжко ранили. Сам премієр і його жінка вийшли ціло з цего огидного замаху і з цего приводу панує велика радість в цілій Литві. Поліція шукає за злочинцями, але дотепер не вдалося їх арештувати. Хто виконав цей замах? Більше як певне, що доконали його наємники ворогів литовської держави, отже здеморалізовані продажні люди литовської народности. Від часу, як повстала литовська держава, має вона ворогів, які бажають литовську державність звести нані нащо. Ці вороги вже були близькі своєї цілі, бо в Литві управу держави захопили російські революціонери-аґітатори литовської народности, котрі в соймі воювали лишень демаґоґією. Їх політика привела литовську державу над беріг пропасти на велику радість ворогів литовської держави. Але тоді виступив проф. Вальдемарас, щоб ратувати Литву перед упадком. В змові з державницькими офіцерами, він розігнав демаґоґічний сойм і поставив на чолі держави Сметону, а сам обняв керму уряду як премієр. Своєю політикою завів лад в державі. Розуміється, що всякі демаґоґи, які дотепер не хотіли працювати, а жили лишень з політики, найшлися в клопоті: їм треба було братись до роботи, а вони того невміли, хиба пусте молоти язиком і обіцяти рай на землі, коли вони одержать посольський мандат. І от ці люди підняли бунт проти своєї держави. Але Вальдемарас згнобив цей бунт, а провідник бунтівників втік до Польщі. Його маєтки мабуть, як пишуть литовські ґазети, доконали замаху на Вальдемараса. Але литовський нарід має щастє. Господнє Провидіння охоронило його перед смертю і він далі буде стояти на чолі держави. З цего проводу панує на Литві радість. Незадоволені тільки люди, яким не вдалося убити Вальдемараса, щоби по трупі цего великого литовського патріота дійти до міністерських тек і посольських мандатів, без огляду на добро держави.

Всячина.

Вся писанка для „Рідної Школи“! З нагоди Воскресення Христового не забувайте на писанку для „Рідної Школи“!

Нехай кожне Товариство (Кружок „Рідної Школи“, Читальня, Луг, Сокіл і т. п) кожна кооператива, кожне підприємство і кожний Українець та кожна Українка особисто чи гуртом перешлють дар на писанку „Рідній Школі“.

Споніть всій обовязок супроти свого молодшого покоління й Великого Майбутнього української нації.

Головна Управа „Рідної Школи“.

Філія „Союза Українок в Перемишлі“ уладжує дня 20-го мая 1929 р.

„СВЯТО МАТЕРІ“

В тім дні хочемо віддати пошану і честь українській Матері, котра в найтяжші для нас часи своєю невсипущою, тихою працею удержувала рідню, своєю чеснотою берегла святости родинного огнища і з попиву гідною посвятою складала на вівтарі Вітчини своїх найдорожчих. Тож взиваємо як найширші круги українського жіноцтва, аби в дні 20-го мая 1929 р. о год. 10. перед полуднем явилися громадно зі своїми діточками в салі Народнього Дому, щоб ми гідно відсвяткували день Свята Матері, яку вже весь культурний світ навчився цінити і поважати. — *К. Лукіяновичева*, голова. — *Л. Захарко*, секретарка.

Драм. Тво ім. Л. Українки в Перемишлі відограє в понеділок 3. червня в салі Народ. Дому. комедію: ТРІЮМФ МЕДИЦИНИ. — Дохід на Рідну школу!

Свята треба обходити так як належить! Подібні слова чується часто від людий, які оповідають до добрих празниках і ще захоплюються подаваними там досконалими стравами. Нині не можна подумати собі празнику без страв і напоїв. І як воно мило знати наперід для тих, що дають гостину, що для них прийде признання. А світле закінчення всякої гостини дає знаменитий Будинь Еткера, який можна легко й скоро приладити з будиневого порошку Дра Еткера. Богато родів його, починаючи від найскромнійших до найбільш виставних, задоволить і найбільші вимагання смакунів. А до підвечірку, оскільки він має задоволити гостий, належить подати конечно тіста або торт Еткера. Як виходить з приписів Др. Еткера, найкраще печиво можна випечи дуже легким і простим способом — а книжочка з приписами др. Еткера виказує ясно і мило це кольоровими, натуральними ілюстраціями. Всяке печиво. приладжене на порошку др. Еткера Backin, виростає дуже добре, є делікатне і легко стравне. А добра стравність тіста є неоціненою прикметою при всяких гостинах.

Переписка редакції. *Микола Рудк.* Слабе — не піде. *Ярославський:* Тема добра, форма дуже слаба — не піде. *М. Оробко:* Одержали, дякуємо, просимо більше.

Легкодушність

в господарських справах є шкідливою як в заводовім життю, так і в приватнім. Поважні і передбачливі люди стосують свої потреби до доходів і уникають передусім непотрібних видатків. Частим направам обувя, а з окрема обцасів можна запобігти через ґумовий обцас **Berson.** Berson'и є дешевші від скіри, носиться їх два рази так довго, а своєю високою гнучкістю хоронять обуве там, де найбільше зуживається. — Кождий практичний і ощадний чоловік повинен носити ґумові обцаси **Berson**; ношення **Bersona** є роскошю!

Для осіб з провінції, котрі спішаться чи до зелізниці, чи до автобусу — рецепти і инші замовлення, як також всякі висилки почтові полагоджує як найскорше

Аптика під „Звіздою“.

Новинки.

ВИГАНЯЛИ ЧОРТА. В місцевости Васль у Франції хорував від довшого часу селянин Маніяр. Коли оноді до хорого прийшла у відвідини сусідка Ґішардова, родина хорого кинулася нагло на неї, звязала шнурами і почала бити, кричучи, щоб вигнала з хорого чорта. Ґішардова підняла крик, збіглися люди, але в хаті були двері засунені. Щойно завізвана поліція виломала двері, а тоді найшла в куті зомлілу від побоїв Ґішардову. Показалося, що як Маніяр захорував, то його завезли до знахорки, а та казала таке: „В тебе загнала одна жінка чорта. Вона прийде до твоєї хати, ти мусиш її звязати бити так довго, поки назад його не забере з тебе. “І от нещастє хотіло, що Ґішардова прийшла перша до хати...

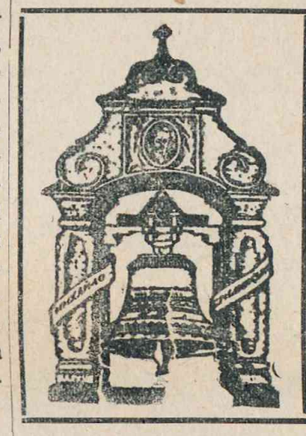

СВІЙ ДО СВОГО! Телефон 63—56
Попирайте рідний промисл!

Краса і гордість парохії церковні дзвони. Коли хочете мати милозвучні — гармонійні дзвони, замовляйте

в одинокій українській ліярні дзвонів

Михайла Брилинського

У ЛЬВОВІ вул. Замарстинівська ч. 41.

ЛІЯРНЯ Львів Замарстинів вул. св. Михайла ч. 14. (власні доми) де можете завсігди дістати дзвони першої якости, довільної величини. — За витревалість ґарантія. — Умови приступні. — Сплата ратами. — Солідність фірми потверджають численні листи похвальні якими згадана фірма може похвалитися. —

ЖЕРТВА ТЕМНОТИ. Які то темні Мазурі з корінної Польщі — про те свідчить така подія: В селі Вежбово пов. Щуцін заложив собі господар Ян Ніцевський радіо. Сусіди Ніцевського уважали, що радіо стягає всі нещастя на село і зажадали, щоб він його знищив. Колиж Ніцевський цьому спротивився, селяне зустріли його, як вертав з костела і просто закаменували його на смерть. Кількох осібняків, що підюджували товпу, поліція арештувала і передала судови.

СУД І ПОЦІЛУНОК. Жінка урядника Мейкед з Ню-Йорку обжалувала свого чоловіка перед судом, що він її побиває. Суд розглянув справу і видав такий засуд на розвірілого мужа: Мейкед має що дня через шість місяців цілувати жінку що рана. Якщо раз не поцілує, то буде мусів пів року сидіти в тюрмі. Отже через цей час або Мейкед переконається, що жінку любить — або може відразу зречеться всього тай згодиться на тюрму. По американськи!

ПЕС — ПІЯЧИСЬКО. В Норвеськім місті Ослько один з кращих поліційних собак щораз проявляв ознаки піянства. Його почали підстерігати і от що побачили: Пес заходив до одної печери в скалі, де був цілий склад бочок з горівкою, прогризав діру в бочці і хлопав сивуху. В печері, яку колись займали пачкарі а потім покинули, находилося 700 бочівок того напитку, а пес прогриз вже був яких сорок. Очивидно — з хвилею цеї нахідки всяка комашня для пса скінчилася.

САМІ В ГРІБ ЗАКОПАЛИ. Під Ойцовом недалеко Кракова мав місце такий випадок: В часі останної бурі вдарив грім в одну дівчину, що була якраз на цвинтарі біля гробу матері і приголомшив її. — Селяне-Мазури, не розуміючись ані за ніготь на найпростійшім ратуванню людини, викопали величезну яму у липкій та тяжкій глині, всадили туди нещасну дівчину і засунули грудами аж по шию. Дівчина до життя не вернула, а комісія лікарська, яка оглядала опісля трупа, заявила — що згинула вона не від грому, а від удушення, бо глина здусила її грудну кліть. При тій нагоді робимо осторожними наших селян: Найновіщі наукові досліди лікарів виказали, що грім ніколи не вбє людину на смерть. Може тільки менше або більше її приголомшити. Та в тім випадку не треба знов приголомшеного впихати в яму — тільки ужити штучного віддихування. Досліди показали, що нераз треба було таке штучне віддихування стосувати через кільканайцять годин — і людина оживала. А з закопуванням може трапитись таке, як в Ойцові.

ЮВІЛЕЙ ТЮТЮНУ. Цього року минає 400 літ, як почали в Европі уживати тютюну. Першим чоловіком, що привіз його туди, був Француз Ніко. Він займався науками, мав навіть високу посаду на дворі королевої французької Катерини і хоча він пустив в рух тютюневі листки, то його забули, а назвиско його зістало тільки в ессенції тютюну, отруї — яку зовуть до нині нікотиною. В тім часі курити було дуже небезпечно. Папа Урбан VII. кинув на всіх курців проклін, а один з королів видав був закон проти курення і кого прилапали на пусканню диму з файки — того тягнули на шибеницю. Це потрохи відстрашувало людий, але з другого боку казало їм курити тайком і займатися пачкарством тютюну. І от моряки в першу чергу дороблялися на перевозі тютюну маєтків. Аж один з великих державних мужів, кардинал Рішіл'є рішив з курення добути дохід: обложив його монополем і почав масово продавати. Франція з того приводу одержала величезні маєтки — а нині тютюн становить один з найважніщих доходів кождої держави.

КАНАРОК — ПРИЧИНА ДО СМЕРТИ. Залізничикови Стемпурському, який мешкав недалеко Тчева, утік оноді з клітки канарок. Степурський пустився за ним і необачно влетів на залізничий тор, яким в тій хвилі їхав поспішний поїзд. Нещасливий властитель канарка попав під колеса, які з нього збили одну кроваву масу.

І ЧЕРЕЗ СУД. Іван Будзатий з Гарасимова пов. Городенка поповнив оноді само убійство, повісившись в стодолі. Причиною до нього було те, що Будзатий програв в суді процес о маєток.

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

Др. Степан Шухевич: **Спомини.** *Частина III. Від липня 1919 до січня 1920. Видав. Коопер. „Червона Калина“ Львів 1929. Стор. 162.* — „Коли хочеш читачу, дочитати до кінця це моє невибагливе оповідання, то затисни кулаки і закуси зуби, щоб мав спромогу оце читання докінчити“ (стор. 46) — ось як характеризує сам автор III. частину своїх споминів під зглядом змісту. Вже самі заголовки на окладинці не ворожать нічого доброго. Диспозиція виглядає ось як: *Відносини в Подільськім Камянці. Диктатура і Начальна Команда. Протибольшевицька офензива. Начальна Команда у Винниці. Похід на Київ. Бої з Денікіном. Настрої серед стрілців У. Г. А. Непорозуміння між двома урядами. Тиф. Нарада у Винниці. Переговори з Добрармією. Ґен. Микитка командантом армії, ґен. Ціріц шефом штабу. Суд над ґенер. Тарнавським. Відворот на Одесу. Прихід большевиків.* Страшний образ пересувається перед очима читача. При лектурі сеї III. частини треба в деяких місцях дійсно закусувати зуби. В Начальній Команді ріжні особисті інтриґи, між Диктатурою а урядом Петлюри напружені відносини, стратеґічне положення розпучливе, в армії брак обуви, муніції, а до того ще страшна пошесть тифу. Видержати се все — треба було дійсно залізних нервів, бо хто їх не мав, сей божеволів, як ось ся сестра-жалібниця, „що стратила на Великій Україні свого мужа і дитину, сама перебула пятнистий тиф і збожеволіла. Тепер днями і ночами співала одну і ту саму сумну, одностайну тужливу пісню. Її спів аж усвідровувався у наші мозґи“. (стор. 155). Така сумна, одностайна і тужлива мельодія звенить в душі читача по прочитанню III частини *Споминів* Шухевича. Деякі розділи книжки читаються як найбільш сензаційна повість, лише на жаль з сею ріжницею, що сензація стає щораз сумнійшою, більш болючою...

Історія з румунським обманцем Йонеском се лише доказ, як в мутній воді ріжні несовісні люди хотять обловитися. Доволі загадочною є особа шефа ґен. штабу Ціріца. Жаль викликує доля полк. ґен. штабу Шаманека, до котрого читач по прочитанню II частини *Споминів* відчував велику симпатію. Не потребую з окрема поручати III частини *„Споминів“*, бо хто прочитав дві перші, сей з певністю прочитає і трету. — *І. М.*

Надіслане.

КОНКУРС.

Самбірська Філія „Сіль. Госп.“ повідомляє, що на курс шовківництва в Бережниці біля Самбора зголосилося 6 осіб. В виду малого числа зголосившихся, курс цей відбудеся **в Самборі**, в реальности проф. Филипчака, при ул. Огородовій ч. 15. На курс приняті можуть бути додатково особи, котрі не мають великих дерев морвових, а хотілиби цего діла навчитися, щоби відтак з цеї науки користати. В вільних годинах викладатися буде на місци наука садівництва та пасічництва для початкуючих. Решту інформацій уділить Канцелярія філії „Сіль. Госп.“ в Самборі, при вул. Шопена ч. 6. котра додатково до 18. мая приймає зголошення.

Урядник державний, Українець, літ 40, державної служби 22 літ, має в Сх. Галичині реальність вартости 30.000 зл., шукає подруги життя, свідомої Українки, якаб готова була з ним ділити свою долю на чужині, доки не вернуть разом до рідного краю. Поважні зголошення прошу слати на адресу: Poste restante Opatów-Kielecki Nr. 10/5. За дискрецію ручиться словом чести.

Адвокат
Др. Микола Рибак
веде адвокатську канцелярію в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії бл. п. дра Т. Кормоша.

Певні в кільченню
НАСІННЯ
ярин і цвітів
поручає
І. БОРИС
Перемишль, Ринок 2.

Домагайтесь найдобірнійших папірців до курення
„КАЛИНА“
з фабрики кооперативи „Будучність“ в Тернополі.

Увага! Увага!
ВЕЛИКИЙ ЗИСК!
Пошукується аґентів до продажі рільничого знаряддя найкращих марок заграничних по таних цінах. Великий дохід для заступників запевнений. Умови і проспекти висилає на жадання фірма **„КОСА“**, **Львів**, Скритка почтова 194.

СЕМЕН ДМИТРАШ Перемишль, вул. Сінна ч. 8, має до продажі всякі реальности — камяниці, будівельні площі та посередничить в двірських парцеляціях, помешканнях і т. п.

ЛІКАР
Др. Роман Несторович
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія.

До спродажі рільничих знарядів **пошукуються аґенти** за високою провізією. — Зголошення: Заклади рільничі, Львів, скритка почтова 174.

Др. Михайло Кос
лікар очей (окуліст) ординує в Перемишлі, вул. Міцкевича 11. (в почтовім будинку).

Др. Іванна Вітошинська
ординує в діточих і внутрішних недугах в Перемишлі, вул. Миколая 6 (бічна Чарнецького).

750.000 золотих
може виграти кождий, хто закупить льос 1 КЛЯСИ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ в щасливій колектурі
ЯКОВА ВОЛЬМАНА, ПЕРЕМИШЛЬ, МІЦКЕВИЧА 7.
(КОЛО ПОЧТИ).
Крім сего багато виграних по зол. 400.000, 350.000, 150.000, 100.000 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000, 3.000 як також велика кількість виграних нижче 3.000 золотих.
Загальна сума виграних около 25 міліонів зол.
Тисячам людей приносить Польська Державна Льотерія рік-річно богацтво і добробут. **Наша колектура має незвичайне щастя.**
ЩО ДРУГИЙ ЛЬОС ВИГРАЄ!
ЦІНИ ЛЬОСІВ: за 1|4 льосу 10 зол. — за 1|2 льосу 20 зол. — Цілий льос 40 зол. — Замовлення виконується негайно. Висилаємо ориґінальні льоси разом з чеком П. К. О. на пересилку вільну від оплати. Тягнення вже розпочинається.
В тім місци розтяти і переслати виразно виповнене.
КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ У. Г.
До Колектури Якова Вольмана в Перемишлі, Міцкевича 7.
Отсим замовляю _____ льосів цілих по 40 зол., _____ льосів половинок по 20 зол., _____ льосів чверток по 10 зол. Належитість в квоті зол. _____ вплачу по одержанню льосів чеком П.К.О. присланим мені Вп. фірмою.
Докладний адрес _____

Обережно з вовною... Вовняні убрання треба прати також обережно як і шовк.

Забезпечується їх мягкість, уживаючи новий рід мила, котрий не корчить вовни.

ВОВНУ в ріжних постатях отже светри, шалі, вовняні панчохи, трикотові і вовняні сорочечки необхідні при зимових спортах, як також кашмірові піжами в пастелевих кольорах треба прати з тою самою обережністю, а може навіть більшою, як шовкове білля. Того рода річи як тільки оден одинокий кий раз зіткнуться з кипячою водою — нищаться раз на все, одно одиноке неосторожне прання викликує шорсткість і твердість вовни та корчить її. Тілько нова система прання в Lux'і є раціональна і незавідна . . . бо мягкість і пушистість вовни заховується до кінця і по численнім пранню . . . Одинокий Lux, усуваючи цілком бруд, не викликує корчення вовни. Горячої води не вільно вживати. Прати вовняні убрання виключно в Lux'і а результати будуть незвичайні.

ПРОБКА ДАРОМ
КУПОН До фірми „Сунляйт“ Спілка Акцийна, Скринка почтова 479. Головна Почта Варшава. — Прошу безплатно прислати мені пробний пакетик Lux, щоби вистарчило на пробне прання.
Імя і назвище _____
Адреса _____
(Проситься виразно писати).

L.P 54-1

З печива Пані є задоволені
Смачне, поживне і навіть дуже тане
Бо власноручно були приготовлені
Нехай конечно спробують всі Пані.

Backin — або печиво здровотне

Приправа: 100 ґр. масла, 100 ґр. цукру, 4 яйця, 250 ґр. пшеничної муки, пачка порошку до печення Д-ра Еткера, 4 столові ложки молока, жовтий наскірок ½ цитрини або ½ фляшечки Д-ра Еткера цитринового олійку до печива.

Приряджения: масло, цукор і жовтка, мішається до витворення пінки, додаючи раз по раз пересіяну муку, а мішану з Backinem і доливається молоко. Вкінци додається до тіста білко убите на пінку, приправу і виповняється тістом форму висмаровану маслом. Пляцок треба пекти 45 мінут. Печиво те є дуже стравне, навіть для дітей і хорих, а заміщає усі відживляючі складники потрібні для орґанізму. Розпускаючи кавалок того пляцка в теплім молоці, будемо мати прекрасну поживу для немовлят. — Печиво можна по тім, як виняти з печі і форми, подати на стіл, як теплий будинь з винною пінкою.

Повисший перепис є виїмком з моєї кольорово ілюстрованої „книжки з переписами“ видання F, котра рівнож подає близші подробиці про апарат до печення і готовання „Podziw kuchni“. Книжку можна набути в кождім споживчім складі в ціні 40 сот. або за надісланнєм значків просто до фріми

Dr. August Oetker, Oliwa.

Уважайте Українці і Українки, читачі „Українського Голосу“!

Літо зближається, а чейже кождий з Вас може набути у нас потрібні товарі о половину дешевте, ніж у Ваших місцевостях. Всі купці з цілого краю, а навіть заграничні купують усі товарі в Лодзі, за які Ви опісля платите подвійну ціну.

Яко рекляму висилає фірма JÓZEF AMSTER, ŁÓDŹ КОМПЛЕТ ТОВАРІВ — ЩО НАДАЮТЬСЯ ДО КОЖДОЇ ХАТИ тільки за **45 зол.**

а іменно: 3 м. анґле в наймоднійші десені на елеґантне мужеське літне вбрання або 3 м. бостону в чорнім ґранатовім або бронзовім кольорі, 3 м. шовку в чудові десені на святочну дамську сукню, 3 м. анґлійського зефіру на мужеську денну сорочку або 4 м. на 2 дам. блюзи, 1 пара підштанців з доброї димки, 1 дам. гафтована сорочка, 2 парі скарпеток еверкованих міцних або 1 пару шовкових дам. панчіх і 1 хустку літну на голову в наймоднійші турецькі взори.

Те все разом висилаємо тільки за 45 зол. за післяплатою по одержанню листового замовлення. Платиться при відборі на почті. — Користайте отже з нагоди і заосмотріймо і себе і свої родини, бо це є лише на короткий час. Увага: Купуючий нічим не ризикує, бо о скільки товар не подобається — то його приймаємо з поворотом а гроші звертаємо. Ті що пришлють 3 зол. 50 ґр. не платять коштів опакування і почтової оплати. — Замовлення просимо адресувати: Firma JÓZEF AMSTER ŁÓDŹ I. На жадання висилаємо цінники безплатно.

УВАГА!
Не купуйте дзвонів
у повоєнних фірмах і не дайте себе обманювати людям, які зі штукою відливання дзвонів ніколи нічого спільного не мали а удавайтеся все з довірям
до старої, славнозвісної нашої фірми
Братів Фельчинських
в Калуші, вул. Сівецька
і в Перемишлі ул. Красінського
Тел. ч. 108. :-: ч. 63. :-: Тел. ч. 108

Аптика і Дроґерія під „Звіздою“
істнуюча від 1874 року
в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі)
поручає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії.

На весняний сезон!
доставляємо на найдогіднійших умовах
культіватори, плянети, плужки.
Насіння городовини і трав та помічні погної (салітру).
Цінники висилаємо даром.
Спілка Українських Аґрономів
Львів — Собєского 28.

ЖАДАЙТЕ у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики „ЦЕНТРОСОЮЗ“

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ одиноку найліпшу і своєрідну
ПАСТУ ДО ОБУВИ ЕЛЕҐАНТ
О. Левицької і Ски.
Львів, Кордецького 51.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко. З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.